

Stockholm 2010-08-20

Välfärd eller stora skattesänkningar?

Vägvalet 2010

Innehållsförteckning

Jobben först – även i välfärden.....	3
Introduktion	3
Vårt alternativ.....	4
Så blev det – 100 miljarder i sänkta skatter	6
Vem har fått ta del av skattesänkningarna?.....	6
Vad har det gett för resultat?.....	7
Reinfeldts vision – ytterligare 100 miljarder i sänkta skatter	8
Vad kostar det välfärden att sänka skatten med 100 miljarder?	9
Sammanfattning	11

Jobben först – även i välfärden

Introduktion

Svenska folket står vid skiljevägen. Ska vi fortsätta på den inslagna vägen – med nya stora skattesänkningar, mest till den som har det bäst? Eller ska vi välja en annan väg för framtiden – med investeringar i skola, vård och omsorg? Ska vi ha fortsatt ökade klyftor – eller fler jobb? Det är vägvalet den 19 september.

Vi socialdemokrater har presenterat våra prioriteringar för framtiden. För oss går investeringar i skola, vård och omsorg före nya stora skattesänkningar. Vi kommer att bryta nedskärningstrenden i välfärden.

Moderaterna har för avsikt att fortsätta att sänka skatten – till vilket pris som helst. Mest till dem som tjänar bäst. Regeringen har redan sänkt skatten med nästan 100 miljarder kronor. Nu har de borgerliga partierna presenterat nya skattesänkningar i samma storleksordning. Sammantaget summerar de fyra borgerliga partiernas planer till ytterligare 100 miljarder kronor.

Fortsatta skattesänkningar skulle innebära ett kraftfullt angrepp på välfärdslandet Sverige. Regeringen har nämligen tömt de reserver som hittills dolt kostnaden för den borgerliga politiken. Det stora överskottet som regeringen ärvde har använts för att finansiera skattesänkningar. Därefter lånade man till skattesänkningar – och sköt upp kostnaden till kommande mandatperioder. Därför har svenska folket ännu inte fått betala det fulla priset för den borgerliga politiken.

De svårt sjuka har dock fått betala. Nu slängs cancersjuka ut ur sjukförsäkringen. Nu stiger socialbidragen i mer än 8 av 10 kommuner. Och arbetslösa har fått betala. De har fått kraftigt försämrade möjligheter att komma vidare till jobb. I de så kallade garantierna får inte ens en tjugondel den utbildning som behövs. Därför slår långtidsarbetslösheten rekord.

De sjuka och arbetslösa har redan betalat. Där finns inte mer att hämta. Nu står välfärden för alla på tur: Under det senaste året har antalet anställda i skolan, vården och omsorgen minskat med ungefär 24 000. Moderatledaren hade rätt när han, i sitt inledningsanförande vid Moderaternas partistämman 2005, sade att varje sänkt skatte-krona har en baksida – en utebliven skolsatsning eller sämre mat på äldreboenden.

För att fullfölja sin politik måste regeringen decimera antalet anställda i välfärden: För att spara 100 miljarder kronor krävs att ungefär var tionde anställd i alla skattefinansierade verksamheter sägs upp. I den offentliga sektorn motsvarar det ungefär 12 000 lärare och 14 000 undersköterskor och 1 500 poliser och så vidare. Det handlar drygt 100 000 anställda – en tiondel av alla dem som arbetar i välfärden.

Vårt alternativ

Vi socialdemokrater kan inte vänta med att sätta jobben först, även i välfärden. Vi investerar i 100 000 nya jobb, praktik- och utbildningsplatser. Och vi sätter bättre sjukvård och skola före nya stora skattesänkningar. Sverige kan vara möjligheternas land.

Vi vill tillföra 12 miljarder mer än regeringen till välfärden 2011 och 2012 för att säkerställa kvaliteten i välfärden.

Vi vill kvalitetssäkra välfärden. Då måste tjänster och arbetssätt inom vård och omsorg utvecklas. Det kräver att politiken tar nya grepp. Vi vill därför införa en nationell certifiering av sjukvården. Skolor som inte följer kvalitetskraven ska kunna stängas.

Vården och omsorgen ska vara lätt att få kontakt med och tillgänglig när man behöver den. Målet är en sjukvård med bättre service och utan långa väntetider och köer. Vi vill dessutom prioritera vården och omsorgen om de svårast sjuka äldre. Anhöriga och närstående ska känna sig trygga med att en svårt sjuk äldre anhörig får den vård de behöver.

Det är medborgarna som ska ha rätt att välja vårdgivare och läkare, inte vårdföretagen som ska få välja patienter. Vi säger nej till en fri etableringsrätt för vårdföretagen där sjukvård bara etableras där det är mest lönsamt. Pengarna till primärvården ska styras efter människors hälsa, sjuklighet och vårdbehov.

För oss är det en självklarhet att de patienter som har störst behov ska prioriteras först. Vinner vi valet tänker vi därför ta bort de gräddfiler i vården som högeralliansen har öppnat för. Privata sjukförsäkringar ska inte ge förtur till den offentligt finansierade vården.

Kunskapsresultaten ska stärkas. Varje elevs kunskapsutveckling ska följas upp från första klass så att utmaningar och svårigheter kan upptäckas i tid – resurser och insatser måste sättas in omedelbart. De som sackar efter ska få stöd och de som har

lätt för sig ska få nya utmaningar och stimuleras att lära mer. Då behövs fler lärare och specialister i skolan som kan se varje individ. Vi vill öka lärartätheten i grundskolan från dagens 8,2 till 9 lärare per 100 elever. Det motsvarar drygt 6 000 fler heltidslärartjänster. Då blir det också möjligt att nå en högre kvalitet på undervisningen och att göra de särskilda insatser som krävs för att förbättra svenska skolresultat. De rödgröna partierna är också eniga om att införa betyg från årskurs 7 i grundskolan.

Vi kommer att prioritera förstärkt kvalitet i förskolan före vårdnadsbidrag som ökar utanförskapet för både föräldrar och barn, och barnomsorgspong som går till barnomsorg med sämre insyn och lägre kvalitet. Vi vill också ge ett riktat stöd till Nattis och barnomsorg på obekväm arbetstid – det stärker möjligheten att arbeta, inte minst för ensamstående, och det ger trygghet åt barn

Den prioriteringen gör inte regeringen Reinfeldt. Istället kommer fokus även fortsättningsvis att vara skattesänkningar. Sitter regeringen kvar nästa mandatperiod riskerar vi inte bara att urholka kvaliteten på välfärden utan även fortsatt mass- och långtidsarbetslöshet.

Så blev det – 100 miljarder i sänkta skatter

Den borgerliga regeringen har under sin tid vid makten förändrat Sverige. Den bärande idén är att minska den gemensamt finansierade tryggheten och istället ställa krav på enskilda att skapa sin egen trygghet. Vi ska bry oss mer om oss själva och mindre om våra medmänniskor. Det är en tydlig högerpolitik för mindre av gemensam välfärd och för större ekonomiska klyftor människor emellan. Det är en kortsiktig och orättvis politik.

De borgerliga partierna tog över regeringsmakten i en tid när Sveriges ekonomi var på rätt väg. Jobben blev fler, tillväxten ökade och de offentliga finanserna hade betryggande överskott. Regeringen hade alla möjligheter att investera i Sveriges framtid – i fler jobb, mer kunskap, bättre klimat och hälsa. Men de valde en helt annan väg. Det börjar märkas nu, inte minst på välfärdsområdet.

Under mandatperioden har regeringen sänkt skatten med nästan 100 miljarder kronor.

10 exempel på skatteförändringar 2006-2010

- 1) En skattereduktion för arbetsinkomster (s.k. jobbskatteavdrag)
- 2) Sänkt statlig skatt
- 3) Avskaffad skattereduktion för fackförenings- och a-kasseavgifter
- 4) Avskaffa förmögenhetsskatten
- 5) Sänkt fastighetsskatt
- 6) Införd uppskovsskatt
- 7) Skattereduktion för hushållsnära tjänster
- 8) Sänkt bolagsskatt
- 9) Sänkt arbetsgivaravgift
- 10) Höjd arbetsgivaravgift för småföretag

Vem har fått ta del av skattesänkningarna?

De sänkta skatterna har fördelats skevt. Den hundradelen av befolkningen som tjänar mest har fått lika mycket som en fjärdedel av svenska folket tillsammans. Männen har fått nästan 30 procent mer än kvinnorna av skattesänkningarna.

Skattesänkningen har dessutom nått en helt annan omfattning än vad högeralliansen gick till val på 2006. I sin ekonomiska vårmotion 2006 utlovade högeralliansen

skattesänkningar om omkring 30 miljarder kronor netto¹. Det blev netto 100 miljarder.

Vad har det gett för resultat?

Skattesänkningarna har finansierats på tre sett. (i) Genom att man tog överskotten i de offentliga finanserna i anspråk och lånade till skattesänkningar, (ii) genom kraftiga nedskärningar i trygghetsförsäkringarna, och (iii) genom avbrutna investeringar i välfärden.

De 70 miljarder som den socialdemokratiska regeringen lämnade efter sig har bytts till underskott. Regeringen har skurit ned kraftigt på arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen.

De avbrutna investeringarna i välfärden har lett till: Sämre lärartäthet i skolan och förskolan. En försummad äldreomsorg. Att andelen elever som når behörighet till gymnasiet och andelen ungdomar som går vidare från gymnasiet till högskola har minskat. Antalet helårsplatser på komvux har minskat med 20 000 år 2006 till 2009. Dessutom har antalet platser i den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen halverats.

De stora skattesänkningarna i kombination med lågkonjunkturen har bidragit till försämrad ekonomi hos kommuner och landsting. 24 000 människor har försvunnit från vård, skola och omsorg – oavsett driftsform.

Detta är bara de direkta effekterna som regeringens politik har haft på välfärden. Genom kraftiga besparingar på trygghetsförsäkringarna och hårdare regler för att överhuvudtaget få ingå i dem vältras kostnader för människors försörjning över på kommunerna. Idag ökar socialbidragen i åtta av tio kommuner i landet. Pengar som borde gå till skola och omsorg måste används alltså idag för att finansiera regeringens skattesänkningar.

---

¹ Högeralliansen hade förslag om sänkta skatter om cirka 50 miljarder kronor och höjda skatter om cirka 20 miljarder. Om man dessutom skulle inkludera den nedsatta subventionen av avgifterna till a-kassan – som ligger på budgetens inkomstsida – så var det endast med 20 miljarder skatten skulle sänkas.

Reinfeldts vision – ytterligare 100 miljarder i sänkta skatter

Valet handlar inte bara om vallöften och budgetutrymme utan också om visioner och idéer om vart Sverige ska i framtiden.

Moderaternas vision är att sänka skatterna för att närma sig ett europeiskt genomsnitt. I Moderaternas senaste handlingsprogram, från 2007, står följande:

Det är på längre sikt inte rimligt att det svenska skattetrycket ligger på en betydligt högre nivå än andra jämförbara länder i Europa.

Det motsvarar sänkningar på långt över 100 miljarder kronor. Till exempel argumenterade finansministern i Almedalen för att förvärvsavdraget kan utvidgas med ytterligare över 100 miljarder kronor.

Högeralliansen har redan presenterat konkreta skattesänkingsförslag som uppgår till nästan 100 miljarder kronor.

- 1) *Kapitalinkomstskatten sänks till 25 procent*
- 2) *Den statliga inkomstskatten sänks från 20 procent till 15 procent*
- 3) *Gränsen för brytpunkten flyttas upp med 18 000 kr per år över den automatiska uppräkningsgränsen*
- 4) *Värnskatten avskaffas*
- 5) *Förvärvsavdraget byggs ut motsvarande 50 procent av det gällande förvärvsavdrag*
- 6) *Bolagskatten sänks till 25 procent*
- 7) *Sociala avgifterna sänks med 1 procent*
- 8) *Momsen på vissa arbetsintensiva tjänster sänks*
- 9) *Arbetsgivaravgifterna sänks med 5 procentenheter upp till en lönesumma på 2,5 miljoner kronor*

Summan av ovan nämnda förslag uppgår enligt Riksdagens utredningstjänst till 92,5 miljarder kronor. I sammanställningen ovan saknas flera förslag som presenterats under valrörelsen; t.ex. avdrag för att gå ut med hunden och skatteavdrag för gåvor.

För att regeringen ska infria sina löften om sänkta skatter måste nedskärningarna denna gång göras i vår gemensamma välfärd: vård, skola, omsorg och rättsväsende. Återstoden av denna rapport ska visa vad en nedskärning på närmare 100 miljarder kronor skulle innebära i praktiken för välfärden.

Vad kostar det välfärden att sänka skatten med 100 miljarder?

Hög kvalitet i välfärden kostar, och det finns inga genvägar. Vill man ha kompetenta och drivna medarbetare måste man erbjuda anständiga löner och goda arbetsvillkor. En skattesänkning på närmare 100 miljarder kronor måste finansieras med uppsägningar.

Idag är cirka 1,2 miljoner personer anställda i den offentliga sektorn. Till detta ska räknas de som är anställda i privat verksamhet finansierad med skattemedel, till exempel friskolor och privata äldreboenden. Genom att spara 100 miljarder kronor bör man räkna med att omkring 100 000 personer kommer att sägas upp i den offentliga sektorn, motsvarande cirka var tionde anställd.

Med så omfattande besparingar innebär det att i princip alla verksamheter kommer att beröras. I tabellen nedan kan man se besparingen av ett tänkbart scenario där en tiondel av all personal sägs upp i av de vanligaste yrkesgrupperna i offentlig sektor.

Yrkesgrupp	Besparing (mnkr)	Antal uppsagda
Läkare	5 471	2 670
Tandläkare och övriga tandvårdspersonal	1 098	1 040
Sjuksköterskor, sjukgymnaster och liknande	9 732	9 430
Undersköterskor, vårdbiträden och liknande	11 961	13 920
Vårdbiträden och övrig vård- och omsorgspersonal	12 761	15 400
Universitets- och högskolelärare	3 642	2 900
Lärare, grund- och gymnasieskola	12 168	12 220
Skol- och utbildningskonsulenter, övriga pedagoger	1 505	1 490
Förskollärare, fritidspedagoger och liknande	12 342	15 220
Psykologer, socialsekreterare och terapeuter	3 933	3 910
Poliser	1 694	1 540
Kriminalvårdare, väktare och liknande	655	796
Brandmän	494	500
Verksamhetschefer, administratörer	8 278	6 387
Summa	85 735	87 423

Besparingen per yrke inkluderar också overheadkostnader, exempelvis lokalkostnader, arbetsmateriel mm.

Beräkningarna bygger på SCB:s yrkesregister och lönestrukturstatistik för offentlig sektor 2008.

Som synes ovan måste fler grupper eller fler anställda sägas upp för att nå målet 100 miljarder kronor. Det är detta Moderaterna sist av allt vill att valet ska handla om.

Regeringens nya stora skattesänkningar hotar kvaliteten i välfärden. Frågan måste ställas till alla moderata företrädare: Hur ska de löftena om nya skattesänkningar i 100-miljardersklassen som ställts ut av de borgerliga partierna betalas? Är skolan, omsorgen eller sjukvården som ska stå tillbaka? Vem ska betala? Ska allt mer av välfärden betalas av egna försäkringar i stället för att fördelas efter behov? Väljarna har rätt att få veta.

Valet den 19 september är ett avgörande vägval. Det handlar om vilken färdriktning vi ska ta tillsammans. Under det senaste året har 24 000 jobb försvunnit från skolan, vården och omsorgen. Ytterligare fyra år på den inslagna vägen innebär ytterligare stora skattesänkningar, ökade klyftor och färre anställda i välfärden. Det räcker nu. Vårt besked är tydligt: Barnens skola, vår gemensamma sjukvård och omsorgen om våra äldre går före nya stora skattesänkningar.

Sammanfattning

Den borgerliga regeringen sänker skatterna till vilket pris som helst. De har hittills genomfört skattesänkningar på 100 miljarder kronor och nu finns förslag på lika mycket till. Det kan handla om att var tionde anställd i välfärden måste sägas upp. Vi ser redan baksidan av regeringens skattesänkningar. Bara under det senaste året har skattesänkningarna kostat 24 000 anställda inom skolan, vården och omsorgen.

Valet blir ett vägval. Vi Socialdemokrater går till val på att investera minst tolv miljarder kronor mer än regeringen – fullt finansierat – till fler lärare i skolan, kortare köer i sjukvården och bättre kvalitet i äldreomsorgen. Det är viktigare än fortsatta med stora skattesänkningar.

